

Alla on kuvattuna yksi tapa työstää esimiehen roolikarttaa. Ohjeistus on teoksesta Ristikangas, V., Aaltonen, T. & Pitkänen E. 2010. Asiantuntijasta esimies. Innostusta ja arvostusta esimiestyöhön.

1. Nimeä henkilöt, joita kohtaat usein esimiestyössäsi. Anna tämän jälkeen tavallisesi käyttäytyä roolinimi (miten toimit juuri kyseisen henkilön kanssa). Roolinimi voi olla joko – ja/-jä -päätteinen tekijämuoto (esim. tarkkailija), symboli (esim. äiti teresa) tai metafora (roskis). Tavoittele suhteen ainutlaatuisuutta, ja yritä kuvata, mikä on yleisin tapasi toimia kyseisen henkilön kanssa.

Henkilö	Roolinimesi
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→

2. Mieti sitten erilaisia työtilanteita, joissa toimit erilaisissa ryhmissä. Mitä rooleja sinusta tulee esille kahvihuonekeskusteluissa, viikkopalavereissa, isompien kokoonpanojen palavereissa, työhuonekeskusteluissa? Listaa seuraavaksi näitä tilanteita ja niihin liittyviä rooleja.

Tilanne	Roolinimesi
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→
-	→

3. Yhdistä edellisistä kohdista 1 ja 2 samanlaiset roolinimet. Valitse sitten 5-10 roolia jatkotyöstöön. Yritä valita työstöön mukaan toisistaan erottuvia rooleja.
4. Lisää jokaisen roolinimen eteen jokin adjektiivi, joka kuvaa roolin laatua. Yritä siis vastata kysymykseen, millainen olet, kun toimit tästä roolista käsin. Esimerkiksi kuuntelijan rooli voi olla väsynyt, välittävä, tsemppaava, rauhoittava – ja roolin merkitys muuttuu ratkaisevasti. Tee roolikartasta itsesi näköinen ja käytä kunnolla mielikuvitusta, jotta saat kartasta puhuttelevan!
5. Kun olet lisännyt adjektiivit, sijoita roolit alla olevaan kuvioon. Kirjaa ensin oma nimesi keskelle ja kirjoita valitsemasi roolit (5-10) kuvioon. Ympyröi tämän jälkeen roolit sen perusteella, miten paljon ne näkyvät arkitekemisessäsi: Mitä hallitsevampi rooli on, sitä suurempi ympyrä sen ympärille piirretään. Vastaavasti hyvin vähän näkyvän roolin ympärille piirretään vain pieni ympyrä.

ROOLIKARTTANI

Nimesi:

6. Lisää jokaisen roolin kohdalle plussia ja miinuksia kuvaamaan, miltä sinusta tuntuu, kun toimit kyseisessä roolissa. Käytä asteikkona vaihtoehtoja +++, ++, +, -, --, ---. Kirjaamasi tunne ei riipu siitä, miten näkyvä rooli on. Olennaista on kuvata plus- ja miinusmerkein, miltä sinusta tuntuu olla roolikartan eri rooleissa. Erityisen nautittava rooli saa kolme plussaa ja vastenmieliseltä tuntuva rooli taas miinusmerkkejä.

7. Seuraavaksi siirrytään pohtimaan, mihin roolin toivoisit muutosta. Täydennä seuraavista kysymyksistä sinulle sopivimmat:

a) Rooli, jota haluan vahvistaa on _____, jolloin _____ rooli heikkenee tai pienenee.

b) Rooli, jota haluan heikentää tai pienentää on _____, jolloin _____ rooli vahvistuu. Sen myötä tarvitsen myös uuden roolin karttaani. Uuden roolin nimi on _____.

c) Rooli, jonka luonnetta/laatua haluan muuttaa on _____ . Vastaisuudessa haluan nähdä enemmän seuraavaa roolia _____ .

8. Lopuksi kuvataan, miten haluttu muutos varmistetaan. Vastaa siis seuraaviin kysymyksiin:

- a) Miten onnistunut roolin muutos näkyy vuorovaikutussuhteissasi?
- b) Missä tilanteissa muutos tulee varmimmin näkyviin?
- c) Miten itse voit arvioida roolissa tapahtuvaa muutosta?
- d) Kuka voi antaa sinulle palautetta käyttäytymisesi muuttumisesta?